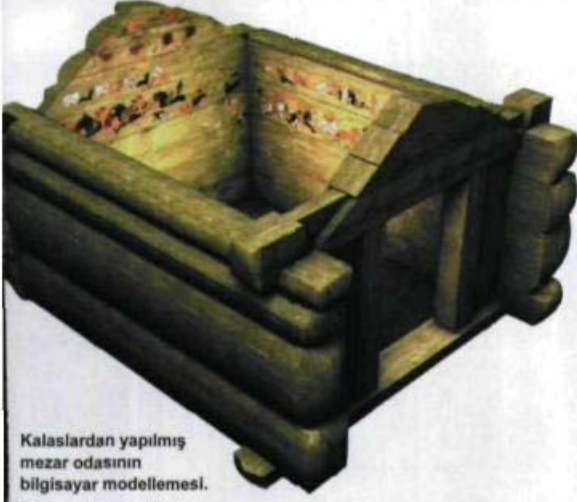

Ajanda

Afyon-
Dinar'a bağlı
Tatarlı kasabesindeki
bir tümülüste 41 yıl
önce bulunan kalaslar;
Almanya'ya kaçınanlarla
birleştirildi ve tarih
yeniden biraraya
getirildi.

DUYGU YILMAZ

Kalaslardan yapılmış mezar odasının bilgisayar modellemesi.

2500 yıllık mucize

Antik dönemden ahşap üzerine çizilmiş resimler.

Persler İskitlere karşı

Mezar odasındaki kalaslardan birinde Perslerle İskitler arasında bir savaş betimleniyor. Pers Kralı Darius MÖ 519'da ve 513'te savaştığı İskitleri yenmişti. Burada belki bu zafer veya savaşa katılıp Dinar yakınındaki Kelainai antik kentine satrap olarak gönderilen bir Pers komutanının (?) yaşam öyküsü anlatılıyor. Kral/komutan-satrap her klm ise düşmanı olan bir İskit'in karnına kamasını saplarken yansıtılıyor.

Sergi Tatarlı Tümülüsü Renklerin Dönüşü

Vedat Nedim Tör Müzesi, İstanbul
18 Haziran-26 Eylül 2010
Haftalık 10.00-19.00
Çts 10.00-18.00, pz 13.00-18.00
www.ykykultur.com.tr

ÖZGEN ACAR

Münih Üniversitesi arkeoloji profesörü Latife Summerer'in, 2000'de Bavyera Eyalet Arkeoloji Müzesi'nin deposundaki incelemelerinde, boyalı dört kalas dikkatini çekmeseydi, Yapı Kredi Nedim Tör Salonu'nda böyle ilginç bir sergi açılmayacaktı.

Hatta serginin düzenlenmesi için bu dört resimli kalas bile yeterli olmayacaktı. Bereket Summerer'in yolu 2003'te Afyonkarahisar Müzesi'ne düşecek, depoda Münih'teki kalaslara benzer başka resimli ahşap parçalar görecekti.

Uzmanımız parçaları temizledikten sonra belleğinde Münih'teki kalaslar ile birleştikten sonra çok heyecanlanı-

cakti. Çünkü Münih kalasları ile Afyonkarahisar'dakiler birbirlerine uyuyordu.

Münih'teki kayıtlarından, bunların bilinmeyen kişilerce bir taşıma şirketine bırakıldığını, sonraki yıllarda depoda temizlik yapılırken bu kalasların atılmasına karar verildiğini, ancak üzerinde bazı resimlerin varlığı saptanınca 1989'da müzeye teslim edildiğini öğrenmişti.

Afyon Müzesi yetkilileri, ABD Cornell Üniversitesi'nden, yatay dairesel eğrilerinden ağaçların tarihlerini saptayan "dendrokronoloji" profesörü Peter Ian Kuniholm'un 20 yıl önce uğradığında kalaslardan bazı kesitler alıp laboratuvarına götürdüğünü söylediler.

Bunun üzerine Prof. Kuniholm ve Amerikalı uzmanlar, Afyon ve Münih'teki ağaçların aynı tarihte,

aynı ağaçtan, MÖ 474-471 tarihlerinde kesildiğini saptadı.

2500 yıl öncesinden günümüze ulaşan bu eşsiz tarihsel ve sanatsal kalıntının yeniden keşfi, bir "şans" olmasının ötesinde, bir bilim insanının "dikkati" sayesinde gerçekleşti. Yazılı kaynaklardan antik dünyada ahşap üzerine boyalı resimlerin yaygınlığı bilinmekle birlikte; bunlar yapıldıkları organik kerestelerin zamanla çürümesi nedeniyle günümüze ulaşmamışlardı. Tatarlı tümülüsünün renkli resimlerinin günümüze ulaşmasını Summerer "bir mucize" olarak yorumluyor.

1969'da "antikacı" Şakir Ünver'in adamları, Tatarlı kasabası yakınındaki kaçak kazıyla o tümülüse girmişlerdi. Ahşap mezar odası, Polatlı yakınında Gordion'da Kral Midas'ın görkemli, ancak resimsiz tümülüsündeki

gibi doğa koşullarına dayanıklı "ardıç" ve "sedir" ağaçlarından yapılmıştı.

Kaçakçılar ahşap mezar odasında beklediklerini bulamadılar. Çünkü mezar, önceki çağlarda soyulmuştu. Hiçbir şey bulamayınca, mezar odasını oluşturan kalasların bazı bölümlerini kesmişler, bazılarını da yerinde bırakmışlardı. Yani Anadolu'da bulunmuş ahşap üzerine yapılmış en eski ve hatta tek örnek resimler olduklarını bilmedikleri için, kalasların bazılarını yerinde bırakmışlardı!

Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Münih'teki müzeden aldığı izinle, mimarlık tarihi uzmanı Dr. Aleksander von Kienin ile birlikte parçalar üzerinde çalışma başlatan Summerer, "sökülmüş, bölünmüş ve kesilmiş ahşapları biraraya getirerek, onları parça parça ▶